

МІФИ ТОТАЛІТАРНОЇ ЕПОХИ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра українознавства

Жовтневі події 1917 року виявились вирішальними не лише у вітчизняній, але у світовій історії. Масове захоплення ідеями соціалізму в цей період спонукає науковців до пошуку причин популярності зазначеної ідеології.

Наразі ідеологічне підґрунтя феномену 1917 року осмислюється крізь призму доктрини тоталітаризму, адже держава яка виникла в результаті окреслених подій, без сумніву є тоталітарною.

Типологічним рядом тоталітарних держав є Італія (1922 р.) та Німеччина (1933 р.). Причому радянський тоталітаризм ґрунтувався на міфі тоталітарної зовнішньої загрози. Відразу після 1945 р. доволі зручним і дієвим виявився ідеологічний засіб холодної війни, який дозволив консолідувати народ на всебічну підтримку існуючого режиму. Протистояння посилилося після фултонської промови У.Черчілля про тоталітарну загрозу з боку РССР як відхід від принципів антигітлерівської коаліції.

Провідною темою так званого нового режиму була тема демократії. Впродовж тривалого часу радянська історіографія популярність революційного робітничого руху обґрунтовувала життєвими інтересами народних мас, їх гуманістичними переконаннями і прагненням до мирної співдружності з іншими народами.

Масова пропаганда була спрямована на створення глобального міфу, що у країнах соціалістичної співдружності усунуто експлуатацію людини людиною, що власне, і було виявом соціалістичної демократії.

Наступним міфом тоталітарної епохи було управління державою самим народом. Свідченням цього мали стати: представництво трудящих у виборних органах, участь простих людей (переважно вихідців з робітничого класу і селянства) в обговоренні та прийнятті рішень з усіх важливих питань. До Рад народних депутатів було залучено 2.3 млн. осіб, а також понад 30 млн. громадських діячів.

Важливим для розуміння живучості соціалістичних ідей є усвідомлення пропагандистської ролі профспілок, молодіжних і жіночих організацій, наукових товариств і творчих об'єднань. Також суттєве значення для підкріплення гуманістичності соціалістичного суспільства та формування впевненості у майбутньому сприяло конституційне закріплення права активної громадян у державних справах, у вирішенні економічних, соціальних та культурних завдань.

Найбільш оригінальним міфом тоталітарної доби став міф про глобальні будівництва. Біломорканал, Дніпрогес ім. Леніна, Каховське море та ін., незважаючи на численні людські жертви та економічну недоцільність, мобілізували значні народні маси, відволікаючи їх тим самим від справжньої суті злочинного режиму.